

# Grao en Xestión de Empresas Hostaleiras

---

## G3211203 – Economía (2º curso)

### INFORMACIÓN (datos descriptivos)

- **Créditos ECTS**
  - Créditos ECTS: 6
- **Horas ECTS Criterios/Memorias:**
  - ⊖ Traballo do Alumno/a: 120
  - Horas de Titorías: 6
  - Clase Expositiva: 40
  - Clase Interactiva: 14
  - Total: 180 horas
- **Linguas de uso:**
  - Castelán, Galego
- **Tipo:**
  - Materia Ordinaria (Formación Básica)
- **Departamento:**
  - CSHG
- **Área:**
  - CSHG
- **Centro:**
  - Centro Superior de Hostalería de Galicia (CSHG)
- **Convocatoria:**
  - Primeiro Semestre
- **Docencia:**
  - Con docencia
- **Matrícula:**
  - Inscribible

### PROGRAMA

#### Obxectivos da materia:

O curso ten como propósito introducir ao alumno no coñecemento do funcionamento da economía, dotar aos alumnos dunha linguaxe económica básica que lles permita analizar o comportamento de oferentes e demandantes de servizos turísticos, así como o funcionamento do sector turístico no marco da economía española e internacional. Esta será unha das ferramentas que non faltará en calquera das actividades profesionais que todos os alumnos/as titulados/as no CSHG desenvolvan no futuro

Esta materia capacitará ao alumno na comprensión dos conceptos básicos da ciencia económica, os seus principios fundamentais e as pautas de funcionamento que se derivan, facendo especial referencia ao caso do sector turístico e as súas especificidades

- Identificar a economía como ciencia social que require un método científico para o seu estudo.
- Identificar a actividade económica e a actividade turística, a súa problemática e o comportamento económico
- Manexar a terminoloxía económica básica
- Ser capaz de utilizar os instrumentos teóricos para analizar y reflexionar sobre a realidade socioeconómica.
- Distinguir entre microeconomía y macroeconomía.
- Coñecer e dominar o significado dos conceptos e principios económicos máis relevantes referidos á realidade económica que nos rodea.
- Comprender as relacións que se establecen entre os axentes económicos implicados nos mercados turísticos, e como os fenómenos económicos responden a esas múltiples interdependencias.
- Adquirir hábitos de razoamento económico, que lle permita enfrontarse aos feitos reais da Economía.
- Comprender o funcionamento do mercado turístico.
- Entender a importante relación entre Economía e Turismo.
- Coñecer a realidade do mercado turístico español e analizar o seu impacto na economía española.

### Contido:

#### **A. Conceptos básicos de Economía.**

1. A ciencia económica: concepto, obxecto e método
2. O problema da escaseza
3. Os axentes económicos
4. Unha aproximación global ao funcionamento da economía

#### **B. Aspectos básicos de Microeconomía.**

5. O mercado, os prezos e a elasticidade
6. Producción e custos
7. o sector público e os mercados
8. Elementos do mercado do sector turístico

#### **C. Principais aspectos da Macroeconomía.**

9. As variables económicas
10. As políticas económicas e o seus efectos no sector turístico
11. Crecemento y ciclos económicos

#### **D. Contexto internacional da Economía**

12. O comercio internacional. O turismo no marco internacional
13. O sector exterior e o turismo. Tipo de cambio e mercado de divisas

## Bibliografía básica e complementaria:

### ○ Bibliografía básica

- RAFAEL CASTELLON Y ESTHER MENDEZ et al, Introducción a la Economía para Turismo, Pearson Educación: Madrid, última edición.
- PAUL A. SAMUELSON Y WILLIAM D. NORDHAUS, Economía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- RICHARD G. LIPSEY, Introducción a la Economía positiva, Vicens-Vives: Barcelona, última edición.
- CARLOS CUERVO-ARANGO MARTINEZ Y JOSÉ A. TRUJILLO DEL VALLE, Introducción a la economía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- JUAN A. GIMENO Y JOSÉ M GUIROLA, Introducción a la economía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- RAFAEL CASTEJÓN MONTIJANO Y ESTHER MÉNDEZ PÉREZ, Introducción al a Economía para Turismo, Pearson Educación, Madrid, última edición.

### ○ Bibliografía complementaria

- MOCHÓN MORCILLO, FCO.: Economía y turismo. Economía. Editorial McGraw Hill, Madrid, 2008
- M. FIGUEROA PALOMO, Economía para la gestión de empresas turísticas, Editorial centro de estudios Ramón Areces, Madrid, 1985.
- F. MOCHÓN, Introducción a la microeconomía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- RYDUGER DIRNBUSCH Y STANLEY FISER, Macroeconomía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- RICHARD G. LIPSEY Y COLIN HARBURY, Principios de Economía, Vicens-Vives: Barcelona, última edición.
- PAUL WONNACOTT Y RONALD WONNACOTT, Economía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- STANLEY FISHER, RUDIGER DORNBUSCH Y RICHARD SCHMALENSEE, Economía, Mac Graw-Hill de España: Madrid, última edición.
- TIM HARFORD, El economista camuflado, temas de hoy: Madrid, última edición.
- MARTÍNEZ COLL, JUAN CARLOS (2001): "*La ciencia de la economía*" en La Economía de Mercado, virtudes e inconvenientes <http://www.eumed.net/cursecon/1c/index.htm> (Consulta: 20 de abril de 2022).

## Competencias

### ○ Básicas e Xerais

**B1.►** Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo (a xestión e dirección de empresas hostaleiras).

**B2.►** Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo (ámbito das empresas hostaleiras).

**B3.►** Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes, de índole social, científica ou ética (normalmente no seu campo de estudo).

**B4.►** Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, metodoloxías, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado, tanto mediante comunicación oral como escrita no seu ámbito de estudo.

**B5.►** Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía en todo tipo de contextos.

**G1. ►** Formar profesionais que sexan capaces de desempeñar tarefas de xestión e dirección nas organizacións empresariais hostaleiras, desenvolvendo habilidades de liderado, cunha clara orientación de servizo ao cliente, alta capacidade de adaptación permanente e innovación e orientación a resultados nas diferentes áreas do sector, favorecendo o desenvolvemento sostible e respectando a diversidade e multiculturalidade: *Organizar e analizar a información, identificar oportunidades, definir obxectivos e estratexias, planificar, deseñar e asignar recursos, dirixir e motivar persoas, resolver problemas e tomar decisións, alcanzar obxectivos e avaliar resultados..*

#### ○ **Transversais**

**T1-** Capacidade de xestión da información, análise e síntese

**T2-** Capacidade de organización e planificación

**T3-** Comunicación oral e escrita no ámbito empresarial

**T5-** Resolución de problemas e toma de decisións

**T6-** Traballo en equipo

**T11-** Aprendizaxe autónoma permanente e adaptación a novas situacións

**T17-** Capacidade para poñer en práctica os coñecementos con perspectiva social e de crecemento

#### ○ **Específicas**

**E1-** Comprender os principios do Turismo e analizar a súa dimensión económica, así como o seu carácter dinámico e evolutivo

**E2-** Recoñecer as principais estruturas político-administrativas turísticas e os principais axentes turísticos, nos que se enmarca a actividade hostaleira

**E3-** Converter un problema empírico nun obxecto de investigación turística

## Metodoloxía de ensino

As competencias fixadas para os alumnos serán adquiridas fundamentalmente por dúas vías, por unha banda as sesións presenciais en clase e doutra banda cun traballo autónomo por parte do alumno, ben individual ben traballando en equipo.

As sesións presenciais desagregaranse en dúas actividades completamente diferenciadas por parte do profesor, por unha banda a explicación dos soportes teóricos da materia para cada tema (Clases maxistras), e doutra banda a aplicación do soporte teórico á práctica a través da resolución por parte do profesor en clase dunha parte dos exercicios e casos prácticos expostos no manual da materia (exercicios e casos prácticos).

Clases maxistras: A finalidade fundamental destas clases será a transmisión de información organizada que facilite ao alumno a comprensión e síntese dos coñecementos sobre a materia.

Exercicios e casos prácticos: Estes materiais están pensados para que os alumnos/as poidan resolvelos autonomamente, aínda que a resolución dos mesmos implica o estudo e comprensión previa do tema pertinente do programa da materia.

O traballo autónomo do alumno basearase no estudo dos soportes teóricos, a resolución dos exercicios de clase, a resolución en individual ou en grupo dos casos prácticos da materia e o desenvolvemento de actividades complementarias como procura de bibliografía, lectura de textos etc.

## Sistema de avaliación

O sistema de avaliación terá en conta todas as actividades realizadas polo alumnado que se indiquen a continuación, en cada unha das oportunidades para superar a materia. O alumnado que non supere a materia na primeira oportunidade terá dereito a unha segunda oportunidade, que será a que figure no expediente académico no caso de que a cualificación alcanzada fose superior.

### Primeira oportunidade ordinaria:

O principal obxectivo que se persegue coa avaliación é dar a oportunidade ao alumnado de demostrar que adquiriu os coñecementos e as habilidades necesarias para desenvolver as competencias programadas para a materia.

Os métodos que se utilizarán serán os seguintes:

- Probas de avaliación continua (2) durante o curso con preguntas eminentemente prácticas, tipo test, relacionar conceptos e de resolución de exercicios; cada un dos cales ponderará un 50%.
- Os resultados obtidos nos traballos en grupo, estudo de casos reais a través da procura de información e análise de problemas. Valoraranse como apto ou non apto.

- A actitude demostrada ao longo de todo o curso na súa participación nas clases presenciais e nas conferencias expostas (puntualidade, respecto aos seus compañeiros/as e ao profesor,...)
- Ademais, o profesor poderá expor durante o curso con ou sen aviso previo/previo aviso, probas e traballos individuais ou en grupo, que formarán parte da nota correspondente a cada parcial na proporción que se determine, e que será comunicada aos alumnos/as.

Para poder realizar o cálculo da nota da materia na avaliación continua, será requisito imprescindible, obter na cualificación de cada unha das probas unha nota mínima de 5 e de "apto" no traballo. En caso contrario deberá presentarse ao exame final.

Aqueles alumnos/as que, en base aos requisitos anteriores, conseguisen unha cualificación mínima de 5 na avaliación continua, terán o dereito a non realizar o exame final e por tanto esa cualificación da avaliación continua pasará a ser a súa nota final na materia en 1ª oportunidade.

Será potestade do profesor valorar o esforzo, a dedicación e a atención realizados polo alumno durante o todo o desenvolvemento do curso cara á aprendizaxe da materia, podendo por tanto incrementar esa cualificación da avaliación continua ata, como máximo, no medio punto.

As probas con faltas de ortografía, ilexibles ou con tachados pódense invalidar. En ningún caso contemplarase a posibilidade de repetilos.

No CSHG a asistencia a clase é obrigatoria e parte importante da formación do alumno/a, polo que as ausencias repetidas ás actividades presenciais consideraranse unha falta de rendemento e por tanto afectarán á cualificación da materia, do seguinte modo:

- Cómputo total de horas presenciais (60 horas): 30% de ausencias e penalización de -1 punto (18 horas); 60% de ausencias e penalización de -2 puntos (36 horas).
- O alumno/a que alcance un 25% de faltas de asistencia (15 horas presenciais), deberá presentarse obrigatoriamente ao exame final.
- Se o alumno/para alcanza un 80% de ausencias sobre o total das horas presenciais, a materia considerarase suspensa cunha cualificación de 0.

Aos estudantes que cumpran os requisitos de liberación do exame final, ao ser a súa nota da avaliación continua a cualificación definitiva da materia en 1ª oportunidade, esta será tomada como base para a aplicación das penalizacións oportunas por faltas de asistencia indicadas.

Aqueles/as alumnos/as que non alcanzasen unha nota mínima de 5 en cada nota parcial - ben porque o resultado da ponderación realizada entre as cualificacións dos seus exames e traballos sexa inferior a 5 ou por non conseguir a nota mínima de 5 nalgún dos dous exames parciais, terán que realizar, para superar a materia en primeira oportunidade, un exame final que abarcará toda a materia do curso. Este

exame consistirá na resolución de preguntas de contido teórico práctico cuxo nivel de dificultade será similar ás probas realizadas na avaliación continua.

Unha vez realizado devandito exame final, se a cualificación do mesmo é igual ou superior a 4, esta nota supoñerá un 40% da cualificación final da materia en 1ª oportunidade, ponderando á súa vez un 60% a nota conseguida na avaliación continua

No caso de non alcanzar como mínimo unha cualificación de 4 no exame final, a nota definitiva da materia en 1ª oportunidade será a obtida no devandito exame final, sen poderse realizar en ningún caso media ponderada algunha coa nota media alcanzada na avaliación continua.

Aqueles estudantes que, polas cualificacións obtidas na avaliación continua, estivesen exentos da realización do exame final pero con todo, quixesen subir a súa nota, poderán realizar de forma voluntaria o exame final de 1ª oportunidade. Estes alumnos/as, efectuarán o mesmo exame final que os compañeiros que deban presentarse de forma obrigatoria e a súa nota definitiva en 1ª oportunidade calcularase da mesma maneira, isto é, ponderando un 60% a súa nota media da avaliación continua e un 40% a cualificación do exame final realizado

Do mesmo xeito que o resto dos alumnos/as, e igual que eles, deberán obter unha nota mínima de 4 no devandito exame para aplicar os requisitos de cálculo da nota final da materia. En caso de non alcanzar dita nota mínima, a súa nota definitiva na materia pasará a ser a cualificación conseguida no exame final realizado.

- Segunda oportunidade extraordinaria:

Os estudantes que, non superando a materia en 1ª oportunidade, teñan opción de recuperala en 2ª oportunidade, deberán repasar toda a materia e realizar un exame dos mesmos contidos que se avaliaron no exame final da 1ª oportunidade.

Este exame, en ningún caso fará media coa nota da avaliación continua obtida durante o desenvolvemento do curso e por tanto, a súa cualificación constituirá a nota final da materia en 2ª oportunidade:

- Segunda e posteriores convocatorias:

Os alumnos/as que deban superar a materia en 2ª, 3ª ó 4ª convocatoria serán avaliados mediante un exame teórico-práctico, no que se poderá preguntar sobre calquera aspecto avaliado na 1ª convocatoria. Para superalo deberán obter como mínimo 5 puntos.

## **Tempo de estudo e traballo persoal**

As actividades formativas e a súa dedicación en horas serán as seguintes:

- Clases maxistras- expositivas (40 horas), estudo de casos (3 horas), traballos en grupo (3 horas), análises de problemas (8 horas), probas, exames e titorías (6 horas) e traballo autónomo do estudante (120 horas).



## Recomendacións para o estudo da materia

Para unha comprensión adecuada da materia, débese asistir regularmente á aula. A constancia no estudo e traballo é moi importante: axúdanos a entender as explicacións das clases presenciais e a preguntar nelas as dúbidas, non esperando aos días previos á realización do exame. Non se realizará ningunha titoría e por conseguinte non se responderá a ningunha dúbida o día hábil anterior á realización de cada proba ou exame..

É sumamente importante que o alumno/para repase en primeiro lugar os contidos teóricos de cada tema ou concepto e a continuación tente resolver por si só todos os exercicios prácticos relacionados que fosen realizados en clase durante o curso.

En caso de non superar algunha das probas que compoñen a avaliación, é recomendable que o alumno solicite unha revisión de dita proba co seu profesor. Esta revisión axudarlle a detectar os erros cometidos e a solución ou resposta adecuada, evitando erros futuros e facilitando o dominio da materia.

## PROFESORADO

**Pablo Mariño Díaz**

Centro Superior de Hostalería de Galicia

981542519

[pmarinod@cshg.es](mailto:pmarinod@cshg.es)